

TRIUMFGLOSS

- ett stycke framgångsrik svensk glasshistoria

av: Rolf Simonsson

En dag i våras var jag som vanligt på väg till Tisdagsmötet på vår förening. När jag passerade TriumfGlass lokal på Allmänna vägen kom jag plötsligt att tänka på hur jag i slutet av 1940-talet som skolgrabb vanligtvis - efter söndag matinèn på Fyren eller Kaparenför det mesta gick in där och köpte glass. Om pengarna man tjänat på att sälja tidningar på söndag morgon räckte till köpet vill säga. Jag var nog inte ensam om det och jag kan tänka mej att likadant gjorde nog på den tiden de flesta Masthuggs - och Majornaungar. Man fick glassen serverad med sylt på toppen i en stor papp-bägare kom jag ihåg och jag vet att jag alltid tänkte ; ”hoppas att det räcker ända hem” -men det gjorde det aldrig. Glasslokalen på Allmänna vägen har legat där så länge jag kan minnas åtminstone under minst 60 års tid. Men när och hur startade egentligen TriumfGlass ?

Det vore väl något att ta reda på och skriva om i årets förenings-tidning tänkte jag. Sagt och gjort en solig dag i början av september åkte Kurt Axberg och jag från vår tidningskommittè ut till Sävedalen för att intervjua Anders Müntzing en av sönerna till TriumfGlass grundare och få reda på företagets historia. Anders hade mycket att berätta - inte bara om företaget - utan också om glassens historia genom tiderna.

Så startade TriumfGlass

Anders far, Arne, började år 1931 som 14 åring att vispa ihop 6 liter glass i sin mammas kök hemma i Örebro som han sedan sålde på stan. 15 år senare- år 1946 - åter-

På 40-talet startades ett våffelbageri. Här ser vi Sven Carlsson, en av Arnes trotjänare i full aktion vid våffelbordet.

finner vi Arne i Göteborg där han hyr en lokal på Allmänna Vägen och startar firman TriumfGlass och glasstillverkning. Han börjar sin arbetsdag klockan 6 på morgonen med att vispa ihop glassen som han sedan kör ut på stan i 2 glassvagnar. Den ena till Järntorget och den andra till Redbergsplatsen -och säljer där sin egenhändigt tillverkade glass under dagen, för att sedan på kvällen köra glassvagnarna tillbaka till lokalen för nästa arbetsdag och så var det varje dag för Arne.

Företaget växte

Ofta sov han över i lokalen på Allmänna Vägen och som sonen Anders uttrycker det : ”skulle man träffa farsan nån gång under sin uppväxt så var det där han alltid fanns”. Men företaget växte undan för undan för varje år som gick. Arnes trägna arbete gav resultat och

han kunde utöka verksamheten med ytterligare tillverkningslokaler i Göteborg.

År 1958 omsatte TriumfGlass 1,5 miljoner kr/år och tillverkade 350.000 liter glass på årsbasis. Bland de fasta - och stora kunderna märks bl.a. Svenska Amerika Linjen och Göteborgs Sjukhusförvaltning vilka beställde glass året om. Samma år lyckades Arne skrapa ihop pengar nog för att köpa den gamla Siemens-fabriken i Sävedalen och flytta sin tillverkning dit. Helt plötsligt var han en storföretagare i glass och många nya medarbetare knöts till företaget. År 1959 blev en ”pangstart” för den nya fabriken och glassförsäljningen.

Året hade den varmaste sommaren i mannaminne.

Men, men, år 1973 brann fabriken ner, och värden för miljoner gick upp i rök.

Arne funderade på att lägga ner hela verksamheten men en person som börjat tillverka glass redan i skolåldern ger inte upp så lätt.

Han lät istället bygga en helt ny TriumfGlassanläggning.

Arne avled år 1982 och hans fyra söner drev då företaget vidare. Sonen Anders kom in i företaget år 1973.

År 2003 säljer sönerna hälften av TriumfGlass aktier till Diplom-Is A/S i Norge. Samma år omsätter företaget 300 miljoner och tillverkar 16 milj.liter glass/år. De har 130 anställda och 60 kylbilar för direktleveranser till grossister/köpare. Året därefter säljer tre av sönerna sina resterande aktier och TriumfGlass integreras i Diplom-Is i Sverige AB.

År 2006 Anders startar TriumfGlass-caféer som han marknadsför med den ursprungliga TriumfGlass logotypen. Han driver i dagsläget åtta sådana caféer i Göteborg, Kungälv och Kungsbacka samt har ett flertal anställda och säljer 36 olika sorters glass.

Glassens historia

I gamla skrifter kan man läsa att kineserna gjorde glass 3000 år före Kristus.

Den kinesiske kejsarens kock kom på att om man blandade is med frukter och bärsaft så fick man en

väldigt välsmakande produkt. Den första glassen var uppfunnen! Receptet spred sig sedan till Indien och Persien och därefter till Medelhavsområdet.

Alexander den store (Grekisk kung och härförare) lät under belägringen av Petra anlägga 30 isgruvor som fylldes med glass gjord på en blandning av honung, fruktsaft och mjölk samt nedfryst i hårdpackad snö. Detta för att hela hans här, som bestod av 30.000 man skulle kunna svalka sig med glass och kylda drycker mellan krigandet. Romarna tog efter Grekernas vana att äta glass.

Kejsar Nero lät ordna stafetter där slavar fick springa från Rom till Appeninerna för att hämta snö och is till att göra glass. Som smaksättare användes fruktsafter och honung.

Vanilj och chokladglassen

Men Glasstillverkningen föll i glömska ända tills Marco Polo återvände från Kina under slutet av 1200-talet efter Kristus. Därför förde han med sig hem till Italien recept på en glassdessert av sorbetyyp. Han lär också ha spritt metoden att kyla glassen genom att använda en blandning av salt och is, en konst som italienarna utvecklade till fullo. Glassen blev de Europeiska hovens njutnings-

medel trots att glassens konsistens hela tiden påminde om sorbet. Under många århundraden var det Italienarna som var de främsta glass-tillverkarna och under 1600-talet spred sig glassen ut över hela Europa.

Omkring 1660 lyckades den italienske bagaren Cuteli ta fram den första gräddglassen tack vare en frysmaskin som han uppfann. Under senare halvan av 1600-talet uppfanns vanilj och chokladglassen.

Den sortens glass förblev länge en lyxvara och ett njutningsmedel men var endast tillgänglig för de kungliga hoven.

”Frysta produkter”

Första gången glass serverades i Sverige var på 1700-talet i Gustav III:s hov. Samtidigt vid denna tid kom glassen till Sverige. Kajsa Varg skrev om glass i sin kokbok från 1755. Från början var de lärda tveksamma till att äta ”frysta produkter”, Man trodde till och med att detta kunde leda till dödsfall. Till allmänheten började glass säljas i början av 1900-talet. Det var inflyttade ryssar och italienare som sålde sina produkter på gator och torg. Tillverkningen skedde mest hemma i köken precis på samma sätt som Arne gjorde i sin mammas kök som 14-åring.

1958 köptes den nedlagda Siemensfabriken i Sävedalen

Triumfglassdistributionen kom igång 1958. Då den första frysbilen köptes. Vid ratten sitter Sidney Bratt.